

Édouard Louis s-a născut în 1992 în comuna Hallencourt din nordul Franței, numele său la naștere fiind Eddy Bellegueule. A crescut într-un mediu sărac, fiind primul din familia sa care a fost admis, în 2011, la École normale supérieure și la École des hautes études en sciences sociales din Paris. În 2013, și-a schimbat oficial numele în Édouard Louis. În același an, a coordonat lucrarea colectivă *Pierre Bourdieu. L'insoumission en héritage*, care analizează influența lui Bourdieu asupra gândirii critice și a emancipării politice. În 2014 a publicat *Sfârșitul lui Eddy Bellegueule (En finir avec Eddy Bellegueule)*, roman autobiografic care a făcut obiectul unei atenții sporite din partea presei și a fost salutat pentru meritul său literar și pentru povestea convingătoare, stârnind de asemenea polemici din cauza modului în care autorul își descrie familia și mediul social din care provine. Cartea a fost un bestseller în Franța și a fost tradusă în peste 20 de limbi. În 2016, Louis a publicat al doilea roman, *O istorie a violenței (Histoire de la violence)*. Având ca punct de plecare violul și tentativa de asasinat a căror victimă autorul a fost în Ajunul Crăciunului 2012, romanul se concentrează asupra originilor și a cauzelor violenței în societate. În 2018, Louis și-a lansat cel de-al treilea roman, *Qui a tué mon père (Cine l-a ucis pe tata?)*, în care revine la relația cu tatăl său, dar tratează și deciziile politice a căror victimă a fost acesta. Printre autorii care i-au influențat scrisul, Édouard Louis îi numește pe Pierre Bourdieu, William Faulkner, Claude Simon, Didier Eribon, Hervé Guibert, James Baldwin și Simone de Beauvoir.

ÉDOUARD LOUIS

O ISTORIE A VIOLENȚEI

Traducere din limba franceză și note
ALEXANDRU MATEI

București
2019

UNU

Stau ascuns de cealaltă parte a ușii, ascult ce zice, spune că am ieșit din casă și am coborât scara la câteva ore după ceea ce copia plângerii pe care o păstrez pliată în patru într-un sertar numește *tentativă de omucidere*, și pe care o numesc și eu în continuare așa, negăsind un cuvânt mai bun, pentru că nu există un termen mai potrivit pentru ceea ce s-a întâmplat, din acest motiv dându-mi târcoale senzația penibilă și dezagreabilă că odață enunțată, de mine sau de către altcineva, istoria mea este imediat falsificată.

Am traversat strada pe ploaie, ca să mă duc să-mi spăl așternuturile la nouăzeci de grade la spălătoria de jos, aflată la mai puțin de cincizeci de metri de intrarea clădirii în care locuiam, cu spatele încovoiat de la sacul de lenjerie prea incomod, prea greu, cu picioarele îndoindu-se sub greutatea lui.

Nu se luminase încă bine de ziuă. Strada era pustie. Eram singur și mergeam, picioarele mi se poticneau, nu aveam decât câțiva pași de făcut și totuși graba mă făcea să număr: *Încă cincizeci de pași, haide, încă douăzeci de pași și ai ajuns.* Am mărit viteza. Nerăbdător ca viitorul să expedieze, să pecetuiască, să reducă acea scenă la trecut, mă gândeam: *Într-o săptămână îți vei spune: S-a întâmplat acum o săptămână, hai, iar într-un an îți vei spune: A trecut un an de când s-a întâmplat.* Ploaia rece, nu răpăitoare, ci extrem de fină, foarte mărunță, neplăcută, îmi intra prin materialul încălțărilor, ajungându-mi la tălpi și în țesătura șosetelor. Îmi era frig și mă gândeam: *Ar putea să se întoarcă, o să se întoarcă, acum sunt condamnat să rătăcesc, el te-a condamnat la rătăcire.* În spălătorie era administratorul imobilului, un tip scund și îndesat. I se vedea bustul de după șirurile de mașini. M-a întrebat dacă eram bine, i-am răspuns, cât de brutal am putut: *Nu.* Am așteptat să văd cum reacționează. Voiam să aibă o reacție. Nu a încercat să afle mai multe, a dat din umeri, a întors capul, a intrat în biroul lui înghesuit, ascuns în spațiile mașinii de uscat rufe, iar eu l-am urât pentru că nu m-a întrebat nimic.

M-am întors la mine cu așternuturile curate. Pe scară am început să transpir. Am făcut patul, părea încă impregnat de mirosul lui Reda, așa că am aprins lumânări, am ars niște parfum solid; nu era destul; am luat dezodorizantul, deodorantul, apele de toaletă pe care le-am primit cu ocazia ultimei mele zi de naștere și apele de colonie și am stropit așternuturile, am dat cu săpun pe fețele de perne, pe care totuși abia le spălasem, apa cu detergent ieșea din țesătură sub formă de bule mici prinse unele de altele, lipite, am săpunit scaunele din lemn, am șters cu un burete ud cărțile pe care le atinsese, am frecat clanțele ușilor cu șervețele antiseptice, am desprăfuit minuțios, una câte una, lamelele de lemn ale persienelor, am mutat și schimbat vrafurile de cărți așezate direct pe podea, am lustruit structura metalică a patului, am pulverizat un produs cu miros de lămâie pe suprafața netedă și albă a frigiderului; nu reușeam să mă opresc, activat de o energie vecină cu nebunia. M-am gândit: *Mai bine nebun decât mort.* Am frecat dușul pe care l-a folosit, am golit mai mulți litri de clor în veceu și în vasul chiuvetei (sigur mai mult de doi litri, adică o sticlă de un litru și jumătate plină și încă una, jumătate goală), am frecat baia de la un capăt la altul, deși era absurd,

am curățat până și oglinda în care s-a privit sau mai degrabă admirat în seara respectivă, am aruncat la gunoi hainele pe care le-a atins căci nu ar fi fost de ajuns doar să le spăl; nu știu de ce era de ajuns pentru așternuturi, dar nu și pentru haine. Am șmotruit podeaua, în genunchi, lichidul toxic îmi ardea degetele, mopul îmi smulgea fâșii subțiri și dreptunghiulare din pielea înmuiată. Bucățile de piele se făceau ghem. Mă mai opream, luam guri mari de aer, de fapt amușinam ca un animal, devenisem un animal în căutarea unui miros care nu părea să vrea să dispară în ciuda eforturilor mele, mirosul lui nu dispărea, așa că am dedus că era pe mine, nu pe așternuturi sau mobile. Problema venea de la mine. M-am băgat în duș, m-am spălat o dată, de două ori, de trei ori și tot așa. Am folosit pe corp săpun, șampon, balsam, ca să-l parfumez cât puteam de mult, era ca și cum mirosul lui s-a încrustat în mine, între carne și epidermă, și îmi frecam toate părțile corpului cu unghile, le șlefuiam, cu forță, cu îndârjire, ca să ajung la straturile profunde ale pielii, să le scap de mirosul lui, înjuram: *Morții mă-sii*, dar mirosul persista, îmi dădea încă și mai multă greutate, amețeli. Am dedus: *Mirosul este în interiorul nasului tău. Acolo îl simți. Mirosul este blocat în nasul meu.* Am ieșit din

baie, m-am întors și mi-am turnat ser fiziologic în nări; am dat afară aer ca atunci când îți sufli nasul, căutând ca serul să îmi atingă toată suprafața interioară a nărilor; nu a folosit la nimic; am deschis ferestrele și am ieșit ca să mă văd cu Henri, singurul prieten trezit la nouă sau zece în acea dimineață de 25 decembrie.

Sora mea este cea care îi povestește această scenă soțului ei. Îi aud vocea pe care o recunosc chiar și după ani în care nu ne-am văzut, aceea voce încărcată de furie, resentiment, dar și de ironie și resemnare:

„Numai că eu, nu e de mirare că eram furioasă atunci când mi-a povestit, cum altfel – săteea chiar în locul în care stai tu acum, iar eu îl ascultam, deși mereu spune că nu ascultăm ce spune, dar nu este adevărat, de fapt vrea să fie el singurul care să vorbească, mai mult decât ceilalți, atâta tot, așa, deci când mi-a zis că a ieșit din spital în ziua aia, atunci am înțeles, vreau să spun că atunci când am realizat că nu m-a sunat în aceeași zi în care s-a întâmplat, mi-am zis: Cum altfel, dar m-am abținut și am fost tare la început. Am fost tare. Am fost foarte mândră că am fost tare, păi cum. M-am felicitat. Și atunci mi-am zis: Cum altfel, știind cum e, cum să-i trecă prin cap, nu să fi venit aici (*acum o să*

se vaite). Nu să mă fi sunat pe mine înainte să-i sune pe alții sau să-mi povestească totul în detaliu imediat, nu am pretenția să fiu prima anunțată sau mai știu eu ce, nu zic să stea cu mine la telefon trei ore sau trei zile, nu am asemenea pretenții. Dar un telefon să fi dat și el.

Deci l-am lăsat să vorbească. Îmi înfigeam unghiile adânc în gât ca să mă abțin să nu urlu. Atât de tare apăsam în timp ce el continua să vorbească, încât îmi vedeam venele groase ieșindu-mi printre degetele de la mâini, ca niște sfecle, și în același timp, în același timp îmi înghițeam saliva ca să-mi înăbuș țipătul pe care îl simțeam urcându-mi în gât, dar îmi repetam: Stai potolită, Clara. Stai potolită.

Într-un final i-am zis. Lui Édouard. I-am povestit ieri mamei, deși el zice că nu mai vrea să o vadă, dar nu-mi pasă, nu e treaba mea. Să se descurce între ei (*nu este adevărat, îl minte, ea minte, a făcut tot posibilul ca să vă împace, tot ce putea, la fel cum ai văzut-o mereu pe mama îndârjindu-se să-i împace pe toți membrii familiei între ei, ca și cum ar fi vorba despre un rol pe care una l-a transmis celeilalte*). I-am telefonat ca să îi dau vești despre el și i-am zis, i-am zis: La naiba, mi-a ieșit pe gură când vorbeam cu Édouard, să fi

văzut cum a luat-o mama razna – e drept că nu pot să mă abțin, i-am zis, știi cum sunt, mamă, nu pot să nu spun ce gândesc și e prea târziu ca să mă mai schimb la vârsta asta, e prea târziu, sunt prea bătrână, am acum mai mult de un sfert de secol de viață și oricum, cu mine nu ține, nu ține cu mine, să fiu dă-râmată doar pentru că mi-a povestit el niște amintiri grave, o, nu; Fără șantaje de genul ăsta cu mine, îmi pare rău, i-am zis, fără șantaje de genul ăsta pentru că altfel nu mai spunem niciodată nimic și trebuie să tăcem despre orice, ori asta nu e viață, nu e viață, așa că i-am repetat și mamei ce i-am zis și lui Édouard: Ai fi putut măcar să încerci, nu e greu, ce dracu', ai fi putut să o faci, ai fi putut să mă suni în ziua aia. Hai că nu e ceva complicat, nu ai două mâini stângi, știi cum să folosești un telefon ca un dreptaci ce ești. Când mă gândesc că a trecut aproape un an de când s-a întâmplat și abia săptămâna asta mi-a spus. Că timp de un an nu am aflat nimic, ci abia săptămâna asta.

Ca să nu mai zic că i-a propus în timp ce era cu ea la spital. Infiriera, adică. Știi eu. S-a aplecat spre el – își făcea datoria așa cum trebuie, nimic de zis, genul de femeie curajoasă, chiar el mi-a relatat asta. S-a aplecat spre el și apoi i-a zis: Vreți să contactați

familia? Aveți vreo rudă pe care s-o anunțați – la care el a răspuns liniștit ca și cum nu era mare lucru: Nu, nu, mersi, nu, mersi, e în regulă. Așa că ieri stătea în fața mea în același loc în care stai tu azi. Stătea acolo aproape în aceeași poziție ca și tine și se imita pe el vorbind cu infirmiera: Nu, nu, mersi, nu, mersi, e în regulă, și de-asta îl priveam cu răutate, ca să se prindă. Și mă gândeam: Am mai mult de un sfert de secol de viață. Avem amândoi aproape aceeași vârstă. Îl cunosc de aproape un sfert de secol și nu s-a schimbat *(atunci când ai sosit, ea a început să vorbească, fără pauză, fără să te asculte, povestindu-ți toate întâmplările mărunte din sat, descriindu-ți toate nunțile, înmormântările celor ale căror nume nici nu ți le mai amintești, ca și cum, în felul ăsta, ar vrea să-și dea și să-ți dea iluzia că nu ai plecat niciodată, că acele întâmplări mai aveau de-a face cu tine și că nu făcea decât să continue o conversație pe care o întrerupsese în seara dinainte sau acum o oră. Așa că tu ai decis să te răzbuni pentru asta).*

Am ajuns la ea acum patru zile. Am crezut cu naivitate că o vacanță la țară era singurul mijloc ca să-mi revin din oboseală și din sictirul pentru stilul meu de viață, dar abia am pus piciorul în casă și rucsacul de călătorie pe

saltea, abia am deschis fereastra camerei care dă spre niște boscheți și spre uzina satului vecin că am înțeles imediat că am făcut o greșală și că aveam să mă întorc încă și mai melancolic și mai deprimat de plictiseală.

Nu mai venisem în vizită de doi ani. Atunci când îmi reproșează absența, îngaim o frază goală de genul „Trebuie să am grijă de viața mea” și încerc s-o spun cu atâta convingere încât să o fac pe ea să se simtă vinovată.

Nu știi ce caut aici. M-a apucat greața data trecută când am urcat în aceeași mașină ca și săptămâna asta, aceeași mașină care mă face să mă simt bolnav, cu mirosul ei de tutun rece, uitându-mă cum defilează de cealaltă parte a portierei aceleași câmpuri de porumb și de floarea-soarelui, aceleași întinderi de sfeclă-de-zahăr care puțeau, șirurile de case din cărămizi, afișele dezgustătoare ale Frontului Național, bisericuțele sinistre, benzinăriile dezafectate, supermarketurile vetuste, șubrede, implantate în mijlocul pajiștilor, acest peisaj deprimant din nordul Franței. Mi-am dat seama că aveam să mă simt singur. Am plecat de acolo spunându-mi că uram satul și că nu o să mă mai întorc niciodată. Și iată că anul acesta mă întorc. *Și mai e ceva. Nu o să te mai întorci doar pentru că vă certați inevitabil la cinci minute după sosirea ta,*

m-am gândit la sosire, atunci când eram în mașina ei, când cântam ca să nu vorbesc, *nu doar pentru că totul, felul ei de a fi, obiceiurile, felul ei de a gândi, te agresează și te exasperează. Nu mai poți să o vezi și de când ți-ai dat seama de ușurința și indiferența cu care o neglijezi, adesea cu asprime, pentru că speri că ea o să te ajute în efortul tău de abandon. Acum ea știe. Știe de câtă răceală ești capabil și ți-e rușine pentru asta. Chiar dacă nu are de ce să-ți fie rușine, pentru că ai dreptul la abandon, îți este totuși rușine. Știi că a o vizita te forțează să te confrunți cu propria cruzime, cu ceea ce rușinea te face să numești cruzime. Tu știi că a fi împreună cu Clara te forțează să vezi ceea ce tu nu vrei să vezi la tine și din această cauză îi porți pică. Nu te poți abține să nu îi porți pică.*

De la ultima vizită nu i-am mai trimis decât câteva SMS-uri sau cărți poștale, alese la întâmplare, dintr-un vag sentiment de obligație familială, pe care ea le-a lipit pe ușa frigiderului, mângălite de fiecare dată rapid pe o bancă publică sau pe un colț de masă dintr-o cafenea: „Sărutări din Barcelona, Pe curând, Édouard“ sau „Gânduri bune din Roma, vremea e superbă“, poate nu ca să mențin o legătură între ea și mine, așa cum încerc să cred, cum mi-ar plăcea să cred, cât ca să îi amintesc distanța care ne desparte și

să o înștiințez că de acum înainte sunt departe de ea.

Soțul ei s-a întors de la muncă. Din locul unde sunt, pot să îi văd picioarele. Clara și el sunt în camera principală, eu sunt în camera de lângă. Ușa e crăpată patru sau cinci centimetri, eu o aud fără ca ei să mă vadă, ascuns și în picioare, înțepenit în spatele ușii. Nu pot să-i văd, ci doar îi aud, nu zăresc decât picioarele lui, însă îmi dau seama că ea stă așezată pe scaunul din față. El o ascultă fără să miște și ea vorbește.

„Mi-a spus așa, că nu știa aproape nimic despre el, doar prenumele: Reda.“

Didier și Geoffroy cred că m-a mințit și că mi-a spus un prenume inventat. Nu știu. Mă încăpățânez să nu cred asta, de fiecare dată când mă gândesc fac un efort ca să îmi distrag atenția. Mă concentrez la altceva, ca și cum aș vrea ca după tot ce mi-a luat să-mi fi lăsat măcar asta, trăgând de mine ca să mă conving că faptul de a cunoaște aceste patru litere ar putea fi ca un fel de revanșă sau, dacă acest cuvânt este prea mult, ca o putere asupra lui extrasă în mod direct din această cunoaștere. Nu vreau să fi pierdut chiar pe toate planurile. Când povestesc această întâmplare unuia sau altuia și când mi se obiectează că nu mi-a dat